Building Communities Trust
Ymddiriedolaeth Adeiladu Cymunedau

Rhaglen Datblygu Angorau Cymuned
Community Anchor Development Programme

Cronfa Gymunedol
Community Fund

Ymddiriedolaeth Adeiladu Cymunedau:
Rhaglen Datblygu Angorau Cymuned

O ble mae YAC yn dod?

- Methiannau tymor hir i gynnal gwaith yn y gymuned.
- Methiant arian y Loteri i gyrraedd cymunedau ymylol yng Nghymru.
- Ymateb i raglenni'r Llywodraeth yn dod yn fwy o'r brig i lawr ac yn dileu lleisiau lleol.
- Creu'r Loteri – wedi'i ariannu drwy waddol treuliadwy o £16.5m a dalwyd yn 2016.

Building Communities Trust
Ymddiriedolaeth Adeiladu Cymunedau

Rhaglen Datblygu Angorau Cymuned
Community Anchor Development Programme

Cronfa Gymunedol
Community Fund

Beth yw Buddsoddi Lleol?

invest Local
buddsoddi Lleol

- Cyllid a chymorth i 13 o gymunedau ledled Cymru.
- £1miliwn wedi'i warantu ym mhob cymuned dros 10 mlynedd i ddatblygu pob ardal.
- Pobl leol yn penderfynu sut mae'r arian yn cael ei ddefnyddio.
- Dull sy'n canolbwyntio ar asedau, gan adeiladu ar gryfderau a sgiliau lleol.
- Annog gweithio mewn partneriaeth.

Building Communities Trust
Ymddiriedolaeth Adeiladu Cymunedau

Rhaglen Datblygu Angorau Cymuned
Community Anchor Development Programme

CRONFA GYMUNEDOL
COMMUNITY FUND

Beth yw Buddsoddi'n Lleol?

Rhaglen ddeng mlynedd o ariannu a chymorth ar gyfer 13 o gymunedau ledled Cymru yw Buddsoddi'n Lleol.

Y 13 cymuned yw:

1 Aberfan, Ynysowen, Merthyr Tudful
2 Caerau, Pen-y-bont ar Ogwr
3 Cefn Golau, Blaenau Gwent
4 Clase, Abertawe
5 Glyn, Conwy
6 Hubberston a Hakin, Sir Benfro
7 Llwynhendy, Llanelli
8 Maesgeirchen, Gwynedd
9 Penywaun, Rhondda Cynon Taf
10 Phillipstown, Caerffili
11 Pillgwenlli, Casnewydd
12 Plas Madoc, Wrecsam
13 Trowbridge a Llaneirwg, Caerdydd

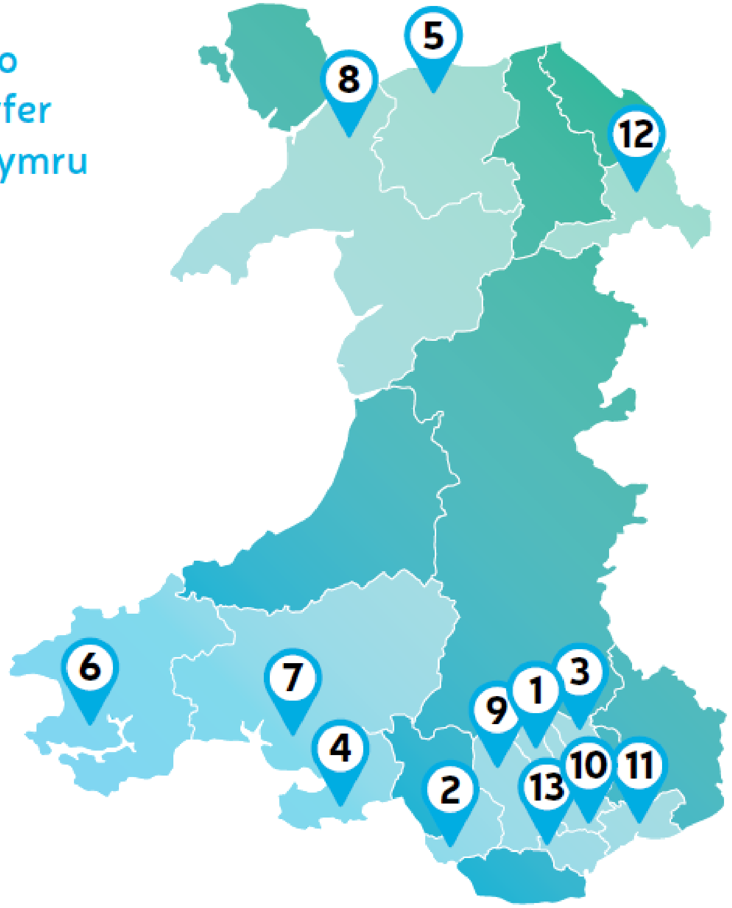

Nodweddion Buddsoddi Lleol

- Mae cymunedau'n amrywio o 1,600 i 16,000 mewn poblogaeth, wedi'u lleoli mewn cymysgedd o ganolfannau trefol ac ystadau ymylol/pentrefi trefol.
- Lefelau cymysg iawn o weithgarwch cymunedol presennol.
- Daw ystod eang o flaenoriaethau i'r amlwg – ond mae'r awydd am ofod cymunedol a reolir yn lleol yn gyffredinol.

Beth mae Buddsoddi Lleol yn ei ddweud wrthym?

- Mae gweithredu cymunedol parhaus yn llifo o sefydliadau cynaliadwy.
- Mae cymunedau eisiau asedau lleol y gallant eu rheoli.
- Mae asedau lleol yn ffynhonnell rhyngweithio cymdeithasol pleserus a chefnogaeth hollbwysig – ac yn aml y ddau.
- Mae angen i asedau lleol ddatblygu'r gallu i gynhyrchu incwm.
- Mae llawer o asedau lleol allweddol yn cael eu rhedeg ar adnoddau cyfyngedig iawn.

Pam mae YAC yn datblygu rhaglen newydd?

- Adeiladu ar ddysgu o raglen Buddsoddi Lleol.
- Datblygu model amgen ar gyfer cefnogi gweithredu cymunedol – yn canolbwyntio ar sefydliadau allweddol NID cymunedau cyfan.
- Mae'r cyfle gennym – mae ein gwaddol wedi gorberfformio amcangyfrifon cychwynnol gan o leiaf £1.5m.

Beth sydd wedi llunio ffocws y rhaglen?

- Ymgynghori ar draws y sector dros gyfnod o 18 mis.
- Ceisiadau hir dymor gan gyrff angori cymunedol am gyllid hyblyg.
- Yn caniatáu ar gyfer dysgu am effaith buddsoddiad parhaus mewn cyrff angori.

Beth yw 'Corff Angori Cymunedol'

- **Wedi'i arwain neu ei reoli gan y gymuned** gyda rhwydweithiau lleol cryf.

- **Aml-bwrpas,** gydag ystyriaeth am ystod o gamau gweithredu lleol yn y gymuned (gallai hyn gynnwys un neu fwy o: gwaith economaidd lleol, cymorth ar gyfer gweithgareddau cymdeithasol a hamdden; gwasanaethau cynghori, prosiectau bwyd a gwaith amgylcheddol lleol).

- **Yn ymroddedig i'ch cymuned leol** ac yn ymatebol i faterion sy'n codi'n lleol.

- **Wedi ymrwymo i gyfle cyfartal** a darparu cefnogaeth a gweithgareddau i bob rhan o'ch cymuned.

Cwestiynau?

Cymhwysedd daearyddol (Rhan 1)

- Penderfynu ar gymhwysedd gan ddefnyddio mynegai newydd yr ydym wedi'i ddatblygu.

- Cynnwys mesurau o **asedau cymunedol lleol, cysylltedd** ac **ymgysylltiad cymunedol ac actifiaeth** ac wedi’i gyfuno â Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALlC).

- Ardaloedd cymwys yn profi **amddifadedd economaidd-gymdeithasol** yn ogystal â **llai o asedau cymunedol.**

Beth mae'r mynegai yn ei fesur?

3 maes

+

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC)

Asedau dinesig a chymunedol

- Dwysedd yr asedau cymunedol, addysgol, chwaraeon/ hamdden a diwylliannol
- Nifer yr asedau gwyrdd, manwerthu a chymunedol

Cysylltedd

- Unigrwydd, cyflymder uwchlwytho/ lawrlwytho band eang
- Amseroedd teithio i wasanaethau cyhoeddus allweddol, parc neu ardd gyhoeddus, dwysedd swyddi
- Cyfraddau parchnogaeth ceir

Cymunedau gweithgar ac ymgysylltiol

- Nifer y pleidleiswyr, measurau hunan-gofnodedig o gyfranogiad dinesig
- Presenoldeb sefydliadau trydydd sector yn ogystal a symiau o arian grant a nifer ymddiriedolwyr elusen

Cymhwysedd daearyddol (Rhan 2)

- Mae’r ardaloedd cymwys yn ardaloedd cynnyrch ehangach haen ganol (mid-layer super output areas: MSOAs).

- MSOA? Uned ddaearyddol o faint arbennig, a ddefnyddir wrth adrodd ar ystadegau ardaloedd bychain yng Nghymru a Lloegr. Yn nodweddiadol, rhwng 2000-6000 o aelwydydd gyda phoblogaethau o rhwng 5000-7800 o bobl.

- Rydym wedi defnyddio MSOAs oherwydd bod ffynonellau data ar gael i fesur asedau cymunedol.

Cymhwysedd daearyddol (Rhan 3)

Ardaloedd sy'n gymwys i wneud cais am y Rhaglen Datblygu Angori Cymunedol

Mae'r Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Ganol (MSOAs) sy'n gymwys i wneud cais am y Rhaglen Datblygu Angori Gymunedol wedi'u lliwio'n las.

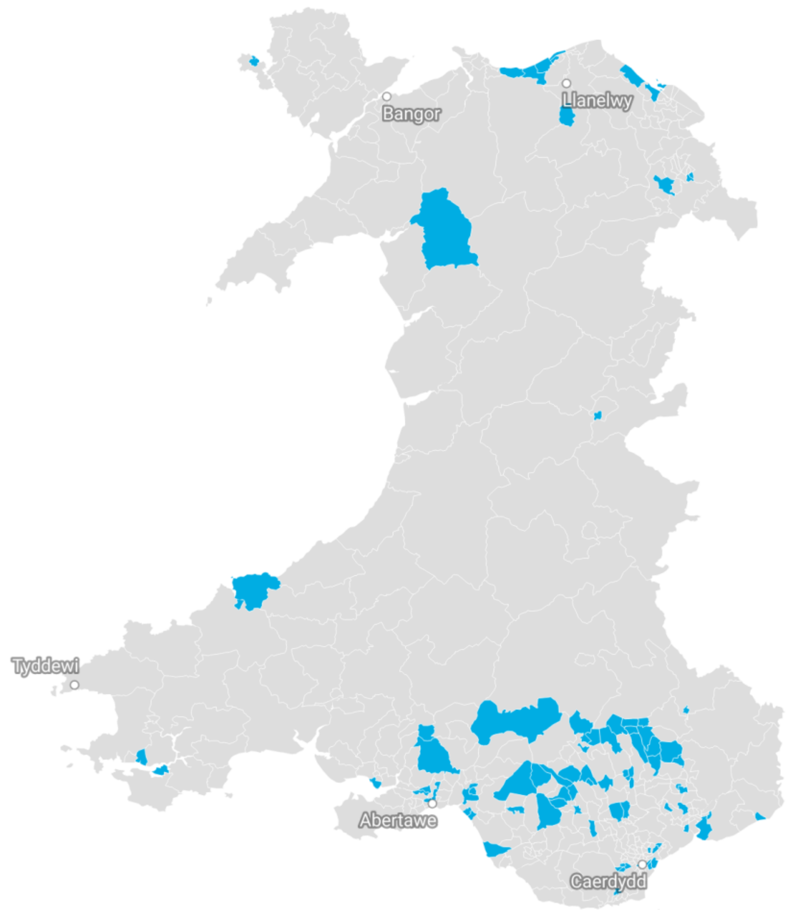

- Mae 86 o ardaloedd cymwys gydag o leiaf un ym mhob awdurdod lleol. Rhaid i gyrff cymunedol fod wedi'u lleoli neu'n gweithio yn un o'r ardaloedd hyn i fod yn gymwys*.
- Map y gellir ei chwyddo a rhestr lawn o ardaloedd ar gael yn: https://www.bct.wales/cadp?locale=cy
- Nid yw ardaloedd Buddsoddi Lleol yn gymwys.

Cwestiynau?

Nodau'r rhaglen

1. Adeiladu gallu tymor hwy nifer fach o angorau cymunedol.
2. Dangos eu heffeithiau ehangach ar eu cymuned leol.
3. Dysgu mwy am yr heriau allweddol sy'n wynebu cyrff o'r fath a sut y gellir mynd i'r afael â nhw.
4. Darparu ffocws ar gyfer eiriolaeth gan YAC ac eraill ar werth ac anghenion cyrff angori cymunedol.

Y rhaglen (Rhan 1)

Craidd y rhaglen yw cryfhau'r Cyrff Angori, gallai hyn fod drwy: -

- Cefnogi datblygiad sefydliadol.
- Allgymorth ac ymgysylltu cymunedol.
- Datblygu menter gymdeithasol.
- Unrhyw beth arall maent yn ei ystyried yn bwysig.

Y rhaglen (Rhan 2)

- Mae cyrff lleol yn diffinio'r hyn sydd ei angen arnynt i gryfhau eu hunain.
- Gellir cefnogi cyrff angori hefyd i adolygu llywodraethu, cynllunio busnes, cysylltiadau cymunedol ac ymgysylltu.
- £150,000 fesul sefydliad o 2024-28.
- Gellir defnyddio cyllid i gyfateb grantiau eraill neu fel sail i dynnu benthyciadau.

Y rhaglen (Rhan 3)

- Bydd rhwydwaith o sefydliadau a ariennir yn cael eu creu – gan rannu profiad a dysg.
- Bydd YAC yn cynnig cefnogaeth barhaus gydag ymgynghorwyr arbenigol ar gael os oes angen.
- Bydd rhaglen ddysgu ar y cyd yn cael ei sefydlu.
- Gwerthusiad allanol o'r rhaglen.

Cwestiynau cymhwysedd

1. Ydych chi wedi'ch lleoli yn un o'r ardaloedd cymwys?
2. A ydych chi, neu a ydych chi’n dyheu am ddod yn ‘gorff angori cymunedol’?
3. Ydych chi'n elusen gofrestredig neu'n sefydliad dielw arall (gan gynnwys grŵp cymunedol cyfansoddiadol)?
4. Allwch chi nodi her allweddol y mae angen i chi fynd i'r afael â hi a fyddai'n eich galluogi i ddod yn fwy effeithiol wrth gefnogi eich cymuned leol?

Cwestiynau allweddol yn y broses ymgeisio

- Sut ydych chi ar hyn o bryd o fudd i'ch cymuned?
- Pa lefel o gyfranogiad cymunedol sydd eisoes ar waith yn eich corff?
- Beth yw eich dyheadau hirdymor?
- Beth yw'r her yr ydych yn ceisio mynd i'r afael â hi?
- Sut fyddech chi'n ceisio mynd i'r afael â hi?

Dyddiadau allweddol

- Gorffennaf – 6 Hydref – Cysylltwch â YAC am y tro cyntaf.
- Gorffennaf – Rhag – Gweithio gyda YAC i ddatblygu syniadau a pharatoi cais.
- 20 Rhag – Dyddiad cau ar gyfer ceisiadau.
- Chwef 2024 – Dyfarnu grantiau.
- Haf 2028 – Rhaglen yn dod i ben.

Pam mae'r amser rhagarweiniol mor hir

- Caniatáu amser i staff YAC weithio gyda chyrff i ddatblygu syniadau a darparu cymorth i gwblhau'r ffurflen gais.
- Cyfle i ddarparu cymorth ychwanegol ynghylch llywodraethu, cynllunio busnes a chynaliadwyedd.
- Galluogi YAC i gynnig y cymorth hwn i ystod eang o gyrff.
- Sicrhau cynllun tra ystyriol gyda chefnogaeth bwrdd/ymddiriedolwyr y cyrff.

Beth yw cyllideb y rhaglen?

- Derbyniodd YAC £16.5m gan y Loteri.
- Roedd angen £19.3m i ariannu Buddsoddi Lleol.
- Gwaddol gwerth £20.8m ar hyn o bryd.
- Bydd yn cael ei ailbrisio cyn i'r rhaglen ddechrau.
- Rydym yn amcangyfrif y byddwn yn gallu ariannu 6 - 10 corff.
- Bydd y gyllideb hefyd yn cynnwys costau cymorth, rhwydweithio a gwerthuso.

Camau nesaf

- Edrychwch ar y meini prawf cymhwysedd, os ydych yn meddwl eich bod yn gymwys cysylltwch â YAC drwy info@bct.wales
- Bydd aelod o'r tîm yn cysylltu â chi i'ch cefnogi drwy'r broses.

Cwestiynau?